

ZALAGAČKI ESEJ

TEMA: Alimentacioni fond u Bosni i Hercegovini

AUTORICA: Delila Hasanbegović

Sažetak

Porazna činjenica da u Bosni i Hercegovini većina roditelja koji su sudskom presudom nakon postupka razvoda braka obavezni davati izdržavanje djetetu tu obavezu izbjegavaju, tj. ne poštuju sudske presude koje ih na to obavezuju, nosi značajne posljedice po djecu i samohrane (odnosno samostalne) roditelje koji ostaju bez adekvatne pravne zaštite i efektivnog ostvarivanja tog prava.¹

Neujednačeno i nepotpuno stanje pravne regulative i institucionalnog okvira u bh. entitetima za zaštitu prava djece i samohranih roditelja u ovom smislu zahtijeva jasne i provodive prijedloge rješenja. Neuspjeh dosadašnjih pokušaja osiguranja naplate izdržavanja u BiH dodatno motivira nalaženje adekvatnog pravnog i praktičnog rješenja. Stoga ovaj rad, svojim zalagačkim tonom, nudi doprinos pregledu i pravnoj analizi stanja i rađanju inicijativa za rješenje ovog problema.

Esej sadrži pregled i pravnu analizu stanja u ovoj oblasti porodičnog prava - obaveze izdržavanja djeteta - i toga kakve posljedice neispunjavanje ove obaveze proizvodi po siguran i stabilan život djece razvedenih roditelja. Osvrće se na pokušaje osnivanja tzv. alimentacionog fonda u entitetima BiH i glavne ciljeve i učinke takvog fonda, s osvrtom na dobra rješenja i prakse u Republici Hrvatskoj i fokusom na mogućnosti usvajanja i primjene sličnih rješenja u BiH kroz definiranje preporuka.

Ključne riječi

alimentacioni fond, porodični zakon, izdržavanje djeteta, alimentacija, razvod braka, prava djeteta, privremeno izdržavanje, samohrani roditelj, samostalni roditelj, prinudna naplata

¹ Prema istraživanju koje je prije desetak godina provelo Udruženje samohranih roditelja „Ponos” iz Banjaluke, samo 6,9% roditelja redovno plaća alimentaciju, približno 20% to radi povremeno, a čak 70% to ne učini nikada. Što se tiče razvoda u BiH, broj razvoda se povećavao tokom proteklih godina, a prema statističkim podacima prikupljenim od 2006. godine bilježi se drastičan rast. Prema podacima Agencije za statistiku BiH (2018.), od 2008. do 2017. godine razvedena su 23.103 braka, a ukoliko uzmemo u obzir podatke iz prvih devet mjeseci 2018., taj broj je 24.805. Prema podacima Općinskog suda Sarajevo, od 1. januara do 31. maja 2018. godine podneseno je 407 zahtjeva za razvod, dok ih je za cijelu prošlu godinu bilo 911.

U Bosni i Hercegovini vrlo je česta situacija neplaćanja tzv. Alimentacije,² odnosno neispunjavanja obaveze izdržavanja djeteta od strane roditelja kojem nakon razvoda braka nije dodijeljeno starateljstvo nad djetetom. Izbjegavanje doprinosa izdržavanju predstavlja veoma ozbiljan oblik roditeljskog zanemarivanja.

U takvoj situaciji djeca odnosno samohrani/samostalni roditelj ostaju nezaštićeni, a njihova prava neostvarena. Radi se o kršenju prava djeteta na adekvatan životni standard, jednake mogućnosti, kao i drugih prava djeteta, jer roditelj neizvršavanjem zakonske obaveze, na posredan ili neposredan način, utiče na ostvarivanje brojnih prava djeteta. Također, takva situacija izaziva pojačan roditeljski stres i nesigurnost u smislu brige za materijalni opstanak i borbe za adekvatno zbrinjavanje potreba djeteta.

Pravni okvir za određivanje izdržavanja

Porodični zakon Federacije BiH,³ u dijelu koji regulira međusobno izdržavanje bračnih i vanbračnih partnera, roditelja i djece i drugih srodnika, u članu 237. navodi da *kada sud utvrdi da roditelji i druge osobe koje su obavezne davati izdržavanje nisu u mogućnosti podmirivati potrebe izdržavanja djeteta, obavijestit će o tome organ starateljstva koji je dužan osigurati sredstva za izdržavanje djeteta iz budžetskih sredstava Federacije.*

Porodični zakon Republike Srpske⁴ propisuje da će sud, prilikom utvrđivanja potreba lica koje traži izdržavanje, uzeti u obzir njegovu imovno stanje, sposobnost za rad, mogućnost za zapošljavanje, zdravstveno stanje i druge okolnosti od kojih ovisi ocjena njegovih potreba, te da će kad se izdržavanje traži za dijete, sud uzeti u obzir i uzrast djeteta, kao i potrebe za njegovu školovanje.

U Porodičnom zakonu Federacije BiH termin „samohrani roditelj“ se prepoznaje samo kada je bračni partner/ica preminuo/la ili služi zatvorsku kaznu, a **razvedeni samohrani roditelj nije prepoznat** u slučaju **kada drugi roditelj/ka ne vrši svoju roditeljsku dužnost** poput **plaćanja alimentacije**. U Republici Srpskoj definicija samohranog roditelja je također nepotpuna, jer je u Porodičnom zakonu RS-a samohrani roditelj definiran kao onaj koji samostalno vrši roditeljsko pravo nad djetetom, a čiji je drugi roditelj umro ili nije poznat.⁵

Prema Konvenciji UN-a o pravima djeteta, **djeca razvedenih roditelja** trebaju biti zaštićena nakon postupaka konfliktnih razvoda kako bi im se obezbijedilo pravo na zakonom garantirano izdržavanje, te se ističe odgovornost društva u cjelini da pomogne roditeljima/kama u odgoju djece u dostojanstvenim uvjetima jednoroditeljske zajednice, prema standardu *najboljeg interesa djeteta*. U segmentu ostvarivanja *izdržavanja za dijete*, Konvencijom je u članu 27. stav 4. propisana obaveza država potpisnica da **poduzimaju sve odgovarajuće mjere da osiguraju da dijete dobije izdržavanje od roditelja ili drugih osoba koje imaju finansijsku odgovornost za dijete**. Također, Krivični zakon FBiH propisuje da će se onaj ko **izbjegava davanje izdržavanja za osobu** koju je, na osnovu izvršne sudske odluke ili izvršne nagodbe sklopljene pred drugim nadležnim organom, dužan izdržavati, kazniti kaznom zatvora do tri godine (u RS-u

² Termin „alimentacija“ koji se koristi u ovom eseju se odnosi na izdržavanje djeteta. Sam izvorni pojam alimentacija je naziv za finansijsku obavezu izdržavanja bivših bračnih partnera nakon razvoda braka, dakle pravo utvrđeno kroz porodično/ razvodno pravo. U tom kontekstu, alimentacija je nastavak obaveze izdržavanja bračnih partnera nakon razvoda braka.

³ Službene novine Federacije BiH, br. 35/05, 31/14

⁴ Službeni glasnik Republike Srpske, br. 54/2002, 41/2008, 63/2014

⁵ Za potrebe zalaganja u ovoj oblasti, organizacije civilnog društva koriste termin „samostalna roditeljka/roditelj“, iako ovakav termin nije zakonom definiran, a izbjegava se korištenje termina „samohrani roditelj“. Tako će i u ovome eseju biti korišten termin „samostalni roditelj/roditeljka“.

sankcija je novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine, ili kazna zatvora do dvije godine ako su za izdržavano lice nastupile teške posljedice).

Institucionalno zanemarivanje

Samostalni roditelji/roditeljke koji potražuju novac za izdržavanje svoje djece nemaju adekvatnu institucionalnu podršku u slučaju kada roditelj koji je na to obavezan ne izmiruje potrebe izdržavanja djeteta. Zbog toga, u cilju osiguranja najboljeg interesa djeteta, oštećeni roditelj često u ime djeteta podiže tužbu u parnici i plaća sve troškove postupka te je i u tom smislu dodatno imovinski oštećen. **Država nema efikasan mehanizam finansijske zaštite samostalnog/samohranog roditelja i djeteta te obezbjeđenja potrebnog iznosa izdržavanja od obaveznika izdržavanja.** Postupci po krivičnim djelima izbjegavanja davanja izdržavanja su iscrpljujući za oštećenu stranu, jer se teret dokazivanja stavlja isključivo na nju. Postupanja policije u ovim slučajevima svode se na ispitivanja osumnjičenih, ispitivanje svjedoka, kao i podnositelja prijava (u najvećem broju slučajeva su to žene), mada bi se teret dokazivanja u većoj mjeri trebao prebaciti na osumnjičenog, odnosno optuženog koji treba dokazati da li plaća ili ne plaća alimentaciju. Također, po oglašavanju roditelja krivim za krivično djelo izbjegavanja davanja izdržavanja, najčešće su uvjetne kazne zatvora, a roditelj, bez obzira na činjenicu da je i krivično odgovoran, i dalje izbjegava davanje izdržavanja. Bosna i Hercegovina, nažalost, ne raspolaže relevantnim, službenim statističkim podacima u vezi s neplaćanjem alimentacije, tj. neprovođenjem sudskih presuda vezanih za obavezu izdržavanja.⁶

Sama **zakonska formulacija za određivanje izdržavanja** (u porodičnim zakonima) - situacija u kojoj „roditelji koji su obavezni davati izdržavanje *nisu u mogućnosti* podmirivati potrebe izdržavanja djeteta“ **ne uzima u obzir roditelje koji ne izmiruju ovu obavezu namjerno (nesavsjesni roditelji)**, tj. dovodi do toga da formalno-pravno prikazuju niža primanja i nedostatak stvarnih imovinskih pretpostavki/mogućnosti za izdržavanje kako bi ga izbjegli. Dakle, ovakva formulacija ostavlja dovoljno prostora da roditelj koji ne izdržava dijete može pronaći mnogo razloga za to, kao na primjer taj da smatra da na taj način, neplaćanjem alimentacije, „kažnjava majku“. Činjenica da jedan roditelj nije zaposlen i da nema redovne mjesečne prihode ne bi smjela uticati na određivanje obaveze izdržavanja i ostvarivanje najboljeg interesa djeteta u pogledu izdržavanja.

Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH, tačnije Odjel za zaštitu prava djece, je tokom prethodnih godina imala najveći broj slučajeva žalbi u situacijama konfliktnih razvoda, tj. zaštite prava djece prilikom konfliktnih razvoda, između ostalih, i zbog neispunjavanja obaveze izdržavanja. Ombudsmeni u svojim godišnjim izvještajima o rezultatima aktivnosti ističu kako ovi problemi dovode u izrazito nepovoljan položaj veliki broj djece. Nepostojanje adekvatnih mehanizama zaštite, jer postojeći nisu dovoljni i nisu efikasni, ukazuju na produbljivanje konflikata i sukoba (brojni sudski i upravni postupci).

Zašto alimentacioni fond?

U slučajevima neizmirivanja obaveze izdržavanja **država bi trebala osigurati sredstva za izdržavanje djeteta iz budžeta**, na što obavezuju i porodični zakoni, iako samo u slučaju kada roditelj koji je na to obavezan ***nije u mogućnosti*** podmirivati potrebe izdržavanja

⁶ Nezvanična statistika ukazuje da u oko 80% slučajeva roditelj izbjegava plaćanje alimentacije, prema: <http://balkans.aljazeera.net/vijesti/samohrani-roditelji-traze-alimentacijski-fond>.

djeteta. Ovakva nepotpuna zakonska odredba zahtijeva izmjene/dopune u pravcu uključivanja u odredbu i roditelja koji svjesno zanemaruju ovu obavezu.

Zadatak alimentacionog fonda bio bi da **preuzme na sebe isplatu alimentacije, umjesto roditelja koji ne ispunjava svoju obavezu.** Dakle, u tom slučaju bi država, preko fonda, preuzela obavezu finansiranja djeteta i naplate novčanih sredstava od roditelja koji ne plaća izdržavanje. Država bi, pozicionirajući se između dva roditelja djelovala kao svojevrsni 'treći roditelj' koji djetetu dodjeljuje zaostale iznose izdržavanja, a neplatiši ispostavlja račun. Alimentacioni fond treba obezbijediti početna sredstva za ovu svrhu, a u narednoj fazi implementacije poreska uprava treba prinudnim putem osigurati da roditelj plaća alimentaciju.

Jedna od realnih prepreka obrazloženju potrebe za ovakvim fondom je **nedostatak jasnih i preciznih statističkih podataka na nivou kantona i entiteta o roditeljima koji ne plaćaju alimentaciju.** U praksi koju bilježe udruženja samohranih roditelja i Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH, prisutan je porast broja roditelja koji ne plaćaju alimentaciju po osnovu obaveze izdržavanja ili ta plaćanja nisu redovna. Upravo opširni i kvalitativni predmetni podaci su preduvjet za koncipiranje budućeg zakona kao osnove za uspostavu alimentacionog fonda.

I Ombudsman za djecu Republike Srpske ističe potrebu što skorijeg usvajanja zakona o osnivanju alimentacionog fonda, kao i poslanici u Narodnoj skupštini RS-a koji ukazuju na važnost osnivanja takvog fonda.

Osnivanje alimentacionog fonda u entitetima BiH garantiralo bi **socijalnu sigurnost djece** kojoj je određeno izdržavanje od strane drugog roditelja, jer su razvedeni samostalni roditelji i njihova djeca sve brojniji u populaciji Bosne i Hercegovine, a porodični zakoni u BiH ih ne prepoznaju kao ranjivu kategoriju, i to je jedan od razloga što je izbjegavanje plaćanja alimentacije i dalje problem bez adekvatnog i provodivog rješenja.

Inicijative za osnivanje alimentacionih fondova u BiH

Tokom 2017. godine Institucija ombudsmena za ljudska prava razmatrala je inicijativu Parlamenta FBiH da se izradi Specijalni izvještaj o stanju jednoroditeljskih zajednica u Federaciji BiH s posebnim osvrtom na dostavu informacija o kršenju prava djeteta i samohranih roditelja u kontekstu isplaćivanja alimentacije, odnosno po osnovu neizvršavanja sudskih presuda za izdržavanje djece. Ombudsmeni su u [Specijalnom izvještaju o djeci u konfliktnim razvodima](#) (2013) uputili, između ostalih, **preporuku vladama entiteta i Brčko Distrikta da se posebna pažnja posveti kategoriji samohranih roditelja tzv. jednoroditeljskim zajednicama radi njihove adekvatne pravne zaštite, te da u tu svrhu pristupe ozbiljnim analizama i realnim procjenama radi osnivanja alimentacionih fondova.**

Vlada Federacije BiH je 2014. godine zadužila Federalno ministarstvo pravde da dopuni član 237. Porodičnog zakona FBiH, s ciljem **jasnijeg određivanja nadležnosti** i da pristupi izradi **podzakonskog akta koji će detaljnije urediti način osiguravanja sredstava iz budžeta namijenjenih za izdržavanje djeteta.** Zaduženo je i Federalno ministarstvo finansija da, u saradnji sa Federalnim ministarstvom pravde i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, **razmotri osnivanje alimentacionog fonda.** Takva odluka još uvijek nije usvojena niti su predviđena sredstva za ove namjene (u finansijskim zahtjevima iz budžeta za period 2018-2020 ova sredstva Federalno ministarstvo pravde, koje kao predlagač pokreće izmjene i dopune Porodičnog zakona, nije ni tražilo).

Vlada Republike Srpske, tačnije Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite tokom 2018. godine je najavilo formiranje alimentacionog fonda, nakon potrebne prethodne dopune Porodičnog zakona, međutim takav fond još uvijek nije osnovan. Za početak rada fonda bilo bi osigurano oko milion KM sredstava, a u narednoj fazi Poreska uprava bi vršila prinudnu naplatu alimentacije. Pri tome je istaknuta značajna preventivna uloga ovakvog fonda koja cilja na poštivanje sudskih presuda.

Nakon upućenog zastupničkog pitanja u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH Vladi FBiH i ministarstvima koje je Vlada zadužila, a koje se odnosi na dopunu člana 237. Porodičnog zakona FBiH, čije bi reguliranje bilo korak ka osnivanju alimentacionog fonda,⁷ u martu 2019. godine zastupnica Lana Prlić (SDP) uputila je **Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama porodičnog zakona Federacije BiH, sa prijedlogom amandmana na član 237.** kako bi se sredstva za izdržavanje djeteta obezbijedila u budžetu Federacije BiH (što postojeći Porodični zakon već propisuje). Amandmani predlažu da Federalno ministarstvo rada i socijalne politike usvoji pravilnik kojim će se regulirati uvjeti i način isplate obaveze izdržavanja, te da Federacija BiH putem Poreske uprave može pokrenuti postupak prinudne naplate od roditelja ili druge osobe koja ne izvršava i ne želi izvršavati svoju obavezu koju je prethodno sud utvrdio.

Detaljnijim uvidom u prijedloge zastupnice, kao i zaključak Vlade sa mišljenjima relevantnih ministarstava, primjećuje se stav s kojim su saglasna sva tri ministarstva - da zastupnica, prilikom isticanja razloga za predložene izmjene odredbe člana 237., odnosno cilja koji se tim prijedlogom želi postići, nije vodila računa o tome da ta **odredba regulira situaciju kad sud utvrdi da roditelji i druge osobe koje su obavezne davati izdržavanje nisu u mogućnosti podmirivati potrebe izdržavanja djeteta, a ne situaciju kada izbjegavaju plaćanje izdržavanja.** Dakle, važeća odredba čija se dopuna tražila se odnosi na obezbjeđenje izdržavanja u situacijama kada obaveznik *nije u mogućnosti izvršavati svoju obavezu, a ne i kada je svjesno zanemaruje.* Zato ministarstva odgovaraju da predloženim izmjenama i dopunama ne bi bilo moguće „preuzimanje obaveze plaćanja alimentacije“ umjesto dužnika koji izbjegavaju plaćanje. Upitno je i pokretanje prinudne naplate od dužnika za kojeg je sud u postupku donošenja odluke o izdržavanju već utvrdio da nije u mogućnosti plaćati izdržavanje. Zato, izjašnjavaju se ministarstva, ne stoji obrazloženje da će ta sredstva biti vraćena Federaciji BiH. Također, kao manjkavost prijedloga izmjena i dopuna vide nedostatak jasne vizije načina realizacije te obaveze.

Ministarstvo rada i socijalne politike ističe nepotpunost prijedloga: da prijedlog dopuna nije pripremljen u skladu s Uredbom Vlade FBiH o postupku procjene uticaja propisa, zbog čega nisu obezbijeđeni uvjeti za izradu kvalitetnijeg propisa kroz sveobuhvatnu ocjenu trenutnog stanja i ciljeva koji se žele postići tim prijedlogom; nisu navedeni subjekti s kojima su izvršene konsultacije i njihovi rezultati, alternativne opcije koje su razmatrane, te razlozi zbog kojih problem nije mogao biti riješen postojećim regulatornim okvirom. Ministarstvo finansija, pak, s aspekta uticaja na Budžet, konstatira da s prijedlogom nisu dostavljeni relevantni podaci na osnovu kojih bi bilo moguće procijeniti broj potencijalnih korisnika naknada niti je prikazan iznos neophodnih finansijskih sredstava radi provođenja Zakona. Primjetna je brzina kojom su ministarstva odgovorila

⁷ Od Vlade je traženo da dostavi informacije o tome da li je došlo do bilo kakvog rješenja predmetne problematike i u kojoj fazi je izrada podzakonskih akata koji bi trebali detaljnije urediti način finansiranja alimentacionog fonda. Također, traženo je da se dostavi informacija da li su zadužena ministarstva pri razmatranju dopune člana 237. Porodičnog zakona uzela u obzir preporuke Institucije ombudsmena, da li se razmatrala mogućnost kreiranja baze podataka radi evidencije roditelja koji ne izvršavaju svoju obavezu, mogućnost sveobuhvatnog istraživanja potreba jednoroditeljskih porodica i samohranih roditelja/ki, kao i mogućnost povećanja broja službi za socijalnu zaštitu, s obzirom na činjenicu da se u Federaciji BiH mjesečno podnese 1.000 zahtjeva za razvod.

na prijedloge zastupnice Prlić, za razliku od spore dinamike kojom (ne) djeluju na iznalaženju adekvatnog rješenja ove problematike od 2014. godine.

Dakle, vidimo da Vlada FBiH nalazi prepreke na putu ka preuzimanju prinudne naplate obaveznika izdržavanja nametanjem formalnih uvjeta i pozivajući se na postojeću odredbu u kojoj bi preuzela osiguranje sredstava za naplatu izdržavanja samo u slučaju kada sud utvrdi nemogućnost obaveznika izdržavanja da alimentaciju plaća.

Potencijalna pravna rješenja - dobra praksa u Republici Hrvatskoj

Republika Hrvatska je riješila ovaj problem usvajanjem Zakona o privremenom izdržavanju⁸, koji predviđa da **država isplaćuje novac samohranom roditelju, te onda refundira novac od neplatiše**. U posljednjih pet godina otkako je ovaj Zakon na snazi u susjednoj Hrvatskoj postotak neplatiša se smanjio za 38%. Ovaj Zakon je poslužio kao uzor za iznalaženje rješenja za uspostavljanje alimentacionog fonda, kako se navodi u posljednjem prijedlogu izmjena i dopuna Porodičnog zakona FBiH koji se našao pred Parlamentom odnosno Vladom Federacije BiH.

Hrvatski Zakon utvrđuje korisnike prava na privremeno izdržavanje, sticanje prava i visinu privremenog izdržavanja, nadležnost, postupak za ostvarivanje prava, isplate i vraćanje iznosa privremenog izdržavanja, finansiranje, evidenciju i nadzor te druga pitanja značajna za ostvarivanje privremenog izdržavanja. Kao **mjerodavna javna ustanova za provedbu Zakona** određen je Centar za socijalnu skrb koji isplaćuje privremeno izdržavanje u mjesečnim iznosima za prethodni mjesec. Kao **korisnike prava** Zakon određuje dijete do navršениh 18 godina, koje je roditelj dužan izdržavati na osnovu izvršne isprave. Zakon određuje da pravo na privremeno izdržavanje traje sve dok obaveznik izdržavanja ne počne izvršavati svoju obavezu u iznosu koji je utvrđen kao iznos privremenog izdržavanja.

Isplatom privremenoga izdržavanja **Republika Hrvatska stupa u pravni položaj djeteta** i na nju prelaze potraživanja izdržavanja u visini isplaćenog iznosa privremenog izdržavanja, sa svim sporednim pravima. Na osnovu toga Centar za socijalnu skrb po službenoj dužnosti donosi rješenje kojim će obavezniku izdržavanja naložiti da u roku od osam dana od dana dostave rješenja plati Republici Hrvatskoj isplaćeni iznos privremenoga izdržavanja. Izvršenje radi te naplate provodi se na plati i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima na računu, i to prije eventualnog izvršenja radi naplate svih drugih potraživanja, neovisno o vremenu njihovog nastanka, osim potraživanja izdržavanja djeteta u skladu s propisom kojim se uređuju porodični odnosi. U slučaju smrti obaveznika izdržavanja za ispunjenje potraživanja odgovaraju njegovi nasljednici do visine vrijednosti naslijeđene imovine. Ostaje da se primjenom utvrdi da li će ovaj zakon ispuniti očekivanja i tako pridonijeti boljoj zaštiti djece koja imaju pravo na izdržavanje od strane obaveznika izdržavanja.

Preporuke za djelovanje na obezbjeđenju naplate izdržavanja

U skladu s trenutnim stanjem regulative i prakse u ovoj oblasti, BiH se treba fokusirati na potencijalne sljedeće smjernice za djelovanje:

- Nadležne institucije u oblasti socijalne zaštite i sudovi svih nivoa vlasti treba da sistemski prikupljaju i evidentiraju statističke podatke o roditeljima koji ne plaćaju

⁸ Narodne novine, broj 92/14

izdržavanje djeteta, o statusu jednoroditeljskih porodica, kao i o trenutnim i potencijalnim korisnicima naknada.

- Neophodno je prepoznati samostalne roditelje u porodičnim zakonima kao ranjivu kategoriju, ne samo u slučaju kada je bračni partner/ica preminuo/la, nije poznat/a ili služi zakonsku kaznu, već i u slučajevima kada drugi roditelj/ka ne vrši roditeljske dužnosti, uključujući i plaćanje alimentacije.
- Dopuniti odredbu člana 237. Porodičnog zakona Federacije BiH (Određivanje izdržavanja) koja glasi:
„Kad sud utvrdi da roditelji i druge osobe koje su obavezne davati izdržavanje nisu u mogućnosti podmirivati potrebe izdržavanja djeteta, izvijestice o tome organ starateljstva, koji je dužan osigurati sredstva za izdržavanje djeteta iz budžetskih sredstava Federacije“,
tako da uključuje i osobe koje svjesno zanemaruju ovu obavezu, odnosno namjerno ne plaćaju naknadu za izdržavanje.
- Entitetske vlade trebaju pristupiti ozbiljnim analizama i realnim procjenama radi osnivanja alimentacionih fondova. Preporučuje se izrada podzakonskih akata koji bi trebali detaljnije urediti uvjete i način isplate obaveze izdržavanja, način finansiranja alimentacionog fonda na osnovu također potrebnog usvajanja amandmana na Porodični zakon, a u smjeru definiranja postupka prinudne naplate od roditelja koji ne izvršava svoju sudski utvrđenu obavezu izdržavanja.
- Potrebno je formirati fond, kako bi se izdržavanje djeteta provodilo direktno iz fonda, bez obzira da li su uplate izdržavanja redovne ili ne, a pomoću kojeg bi država, odnosno entitet, preuzeo brigu o naplati potraživanja. Fond bi funkcionirao tako da se onog momenta kada sudska presuda postane pravosnažna, dijete automatski prijavljuje na fond i više nema pravne interakcije sa roditeljem koji plaća ili ne. Ovo bi značilo da se neplaćanje izdržavanja goni po službenoj dužnosti, a ne na način da roditeljke dokazuju da li je uplata redovna, neredovna, nepostojeća ili slično.
- Potrebno je da Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH izradi Specijalni izvještaj o stanju jednoroditeljskih zajednica u entitetima BiH, sa preporukama nadležnim institucijama i posebnim osvrtom na kršenja prava djeteta i samostalnih roditelja u kontekstu isplaćivanja alimentacije, odnosno po osnovu neizvršavanja sudskih presuda za izdržavanje djece.
- Zakonski pooštriti novčane kazne za krivično djelo izbjegavanja davanja izdržavanja.
- Usvojiti Zakon o privremenom izdržavanju na entitetskom nivou, po uzoru na Republiku Hrvatsku.